

Жыйылыу

Экономика тириледи

КЪМР-ни Президентосуну Пресс-службасы Александр Меркулов Социальный уруну халаны илгендире жаны бла Къабарты-Малкъар юч жаны комиссияны жыйылыуу бардырганды.

Пресс- кризисге да къарамай, республиканы экономикасы тирилгенде билгендеди. «Энди бизи борчубуз - промышленность комплекси предприятияларында иш хакъны кетюорууду. Биринчи этапны кырышдырыуу кере, ала да иштерин илгендире тебигергенде» - дегенди.

Республиканы уруну эмда социальный айнауы министри Тубеблан Алъберт Къабарты-Малкъар Республиканы экономикасыны урыскы чыгарганын бълкомноу организациларына бла предпритиялыны ишчилерини хакълары тохташдырууну юсюнден 2010 жылга жарашдырылганы болум бла шагырай этгенди. Бу документи жын сайын адаманы ишке келгендире, иш хакъны кетюору эмда предпритиялына бла организациаларда ишленгенли хакъларын бирге келтириди жаны бла экономика эм социальный онг кыуар бирге жарашдырылады.

Жылуу керюлен Болумга бек, предпритиялада бла КЪМР-ни экономикасыны урыскы чыгарганын сферасында ишленгенли 1-чи разрядды ишчини айлык тариф ставкасыны бек аз елчими тохташдырылганды-3896 сом. Ол а Экономиканы айнауы эм сауга-алу министрствону прогноз тергеулерине кере, 2010 жылда иш хакъны орталык елчими 12 265 сомга жетдирдире онг берди. Ол а былгындын оне 11 проценте келди. Предпритияла бла организациаларны ишчилери не турлю формалары

ларын жорютгендерине да къарамай, Юч жаны комиссияны Болумга урызы болганынанын юсюнден ол басмалангандан сора отуз юнню ичине жазып билдирмеселе, ол болумну жорукъларына бойсунурукъдуна. Иш хакъны бек аз елчими тохташдыруу бла предпритиялыга бла организациаларга чек салындады. Онуоула аны андан да кеп этерге аркиндеди.

КЪМР-ни Тарифле жаны бла кырал комитетини тагматасыны орунбасары Датчила Сафар энергосурса бла жалчычууланы бла аланы къаратычууланы сеилерге сакъланыр, ЖКХ-ны предпритиялары жушулары ючюн багъланы елчюмуз ючюн, къалый мадарла элгилерини юсюнден халларганды. Ол билдиргенге кере, Кырал комитет быыйн электронергияны багъланы жаланда 9 процент къошканды. 2009 жылда уа оу 29 процент естен эри. Датчи улу Р-чи Экономика министрствосу газы багъланы орта эсен бла бир жылга 27,4 проценте елчюмуз деп тура эди да, естен а 24,7 проценте этгенди. Халык хайырланганы газы багъланы эми кезуле бъллоп ала кълоргодеди. 2010 жылда 1-чи апрельдан 6,1 проценте, 1-чи апрельден 13,8 проценте.

Жылуу ючюн тарифле 2010 жылга КЪМР-ге Тарифле жаны бла сферанын служба белгилгенди. Аны торлену халыны бек аз индекс оу 113,9 проценти. Муниципалый къуралыулада коммунальн жумушлары багълаларыны өсуюле 14-22,5 процент болукъду. Къошну республикада багъланы бла тенгледиреде, бизи республикада тарифле регионда бек гичеленди.

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан.
КЪМР-ни Президентини бла Правительствоуну пресс-службасы.

Башламчылык

Жаш тѐло правительство боллукъду

Къарачай-Черкесде жаш тѐло правительство къураалыкъды. Ол өсеп келген тѐлоно башламчылыгына, социальн жаны бла тиркилгине, фахтуну башчыланы елчюмуз болушукъга деп этиледи.

Бу ишге башламчы республиканы Президенти Эбеланы Борис болганды. Энди Физкультура, спорт, туризм жаш тѐло политика жаны бла кырал комитетни мурдорунда эки структура къурагъа оную этилгенди. Республиканы правительство министри жаш тѐлоно да председатели, аны орунбасарлары, министрле боллукъду. Жаш тѐло правительство бир жылга айрылыкъды. Алай бла жаш адам

лары жамауат жашаугъа къошулуу Жаш тѐлоно жылы бошалганы бла тохтап къалыкъ тойкорууды. Правительствога сайлуу конкурс халда барды, анга жыл саны 16-дан 30-га дери болганын жашла бла къызыл къатышыргъа аркиндеди. Ол жаны бла конкурс комиссия да къураылганды.

Жаш тѐлоно жарушарын аны кесинден иги киши да билмейди, - дегенди Президент, бу ишге жол ача. «Жаш тѐло правительство омыларын, тежеген ишлерин республикада аластыны битеу органдары эге айрылгъа керекди.

Бизни корр.
Къарачай-Черкес Республика.

ЧЕМПИОНАТНЫ ДНЕВНИГИ

Осал жауагъа да къарамай

Чемпионатны ючюнню юннюнде эр кишилен араларында суперкомбинациядан финал стартада алычыкъ ючюн эришур къаты барганды. Россияны жыйындык командаасы алыскы Александр Хорошилов кесини сабырылгы бла, басынулуугу бла алгъа кишини ыкхындырмазча кѐрѐне эди. Алай биринчи эришюнде - супергигантда, он кесин артыкъ бек кыйнап корюшмегенди, финишге жаланда тѐрчюнон болуп келгенди. Биринчи уа Сергей Майтаков эди. Алай Хорошилов оу управженинда къалый эста болганын билген аны хорларгыланы ишкес эдиле. Ала жангылмаганды а, Александр «алтын» ючюн эришуде жаш эм хурели сломому Майтаковдан 0,7 секундга алгъа болганды. Бу эришуде ючюнчю жерге Иван Муравѐв чыкъганды.

Шабат кюн стартада суперкомбинацияда тишурлауа, супергигантда уа эр кишиле сынгандыла къарууларын. Елена Простева чемпионатда кесини ючюнню алтын медалдын алгъанды. Таудан терг тошуп, ол Даръа Коломованы бла Ляйсан Раювананы иги да арта къойганды. Бюгонюкде Россияны бек кочло сломолучусуна сыналганы

Раюновадан 1,5 секундга алгъа келгенди финишге.

Алай эста спорту къызыланы суперкомбинацияны экинчи управжениненды - сломон - сакъланды эди. Анда Ляйсан, ючюнчю-къаруун да салып, дистанцияны башхалдан алыгъ этюп, алычыкъны ыкхындырмазгъа кызык корюшгенди. Простева финишге Раюновадан бир секундга арта келген эсе да, эки управженинде да кѐрѐмюлюклерине кере, алычыкъны ыкхындырмаганды. Бу управженинде чемпион Елена Аквишмина болганды.

Супергигантда эр кишилен араларында да эришур къаты барганды. Мында кесини биринчи «алтын» Сергей Майтаков алганды. Экинчи болуп финишге Андрей Быстров келгенди. Александр Хорошилов а ючюнчю келгенди. Степан Зуев Майтаков, Александр Хорошилов а ючюнчю болганды.

Басмакъа ОСМАНЛАНЫ
Айшаат хазырлаганды.

Къабарты

«Заман» бла «Къарачай» газетлени бириккен номерлери

Халкъ саугъа

Озгъан байрым кюн Нальчикде Музык театрада белгили этнограф, хореограф эм балетмейстер Къудайланы Къудайны жаны Мухтар «Алтын Барс» атты халкъ саугъа бла саугъаланганды. Бу байрамлы ингирге къатышыргъа кѐп жамауат жыйылганы эди. Ала ны санында Къарачайдан келген улуу делегацияны энци белгилерге тийишлиди. Кеси республикабыздан а министрстволаны, творчестволуу союзланы, жамауат организациаланы, районланы, шахарланы, элени келечилери болганды.

Солдан онгга: Къайталаны Исмайл, Къудайланы Мухтар, Ботталаны Валера.

Къыйналып табылгъан хурмет

Атайыланы Жамиял жырлайды. Улуу айрымалы жетишим этгенли саугъалады.

Байрамлы ингирге келгенде алгъа Къудайланы Мухтарны юсюнден салынган документли фильмге къаргандыла. Анда тынгылы халар айтылды аны жашаууну, ишини юсюнден да. Ызы бла сахнага Р-чи сайла артисти Бальнаны Зариф бла Москвадан келген кымакъ Атайыланы Назия чыгып, берг жыйылганы жамауатын бу байрамлы ингир айтыкъ Къудайланы Мухтарга жораланганы бла алгъышагъандыла. Ингирини да ол экси бардыргандыла.

Сора ариу макъам согулганды. Мухтарны тѐрегенден бир неча жаш алып, залны ичи бла ашырды аны сахнага. Жыйылганы халкъ а берге туруп, порюден къаре бла тѐбеди сайты жашаны. Аны санын онг жанында олтурда. Къудай улуун бир жанында - Къайталаны Исмайл - «Алтын кыю» кооперативни бла «Балкъарияны» ахча бла жалчытхан

ѐтпор жашыбыз; бирси жанында уа - Ботталаны Валера - 90-чы жылда «Тѐрег» санаторийни баш вранчы, «Балкъарияны» ол заманда мекми бла алай басынулуу жалчытхан жигитибиз. Назия бла Зариф а сахнага «ЭР-ТУР»-ну таматасы Жабелланы Лидияны чакъырдыла. «Алтын Барс» атты халкъ саугъа бек биринчи болуп Къудайланы Мухтар къалый тийишли болганын, ара къалый иш бардырганын, аны муратын да ол жыйылганагъа къыска сѐз бла тура эди.

«Битеу халкъбыз энци соебди Мухтарны. Ол бизни барыбызны да бириндиргенди. Ол миллетини тѐсосу искусствосун жокъдан бек этгенди, аны сакъланганды. Аны себелли ол не сайлы саугъага да тийишлиди», - дегенди.

«Алтын Барс» саугъаны айтылкъ Къудайланы Мухтарга даражалы халда бериге сахнага Къайталаны Исмайл, Жабелланы Лидия, Бачиланы Хамазат, Табакъсойланы Мухтар, Къуйланы Борис эм Ахѐвбекланы Аслан чыкъгандыла. Ала барысы да алгъыш этгенди, Мухтар а Къудай улуагъа атагъан назмуун айтады. Анда ол Къудайланы Мухтарны аркилини, азатлыкны сойген кочлюо къарлы барс бла тенгледиреди. Жюргенде, эсимде азатлык болмаганды а бир затта да жетишим аталмазлыгы болмады.

Ахыры 2-чи беттеди.

Жер-жерли власть

«Элибиз башха эллеме ушамайды»

Лайопланы Нур-Магомед философия илмуланы кандидатды, кѐрѐноручюдо, Къызыл Курган эли администрациясыны башчысыди.

Жыйында жалпы ичинде бир жерде онуючу болуп эли жамауаты кертти сойген, багъланганын адам ишлелганды.

Мындан олда ол кесини 50-жыллык юбилейни белгилгенди. «Къарачайны» корреспондент Къоабланы Махмут, Лайопланы Нур-Магометте тобел, жашаууну, ишини да юсеринден ушакъ этгенди.

«Эли жыл тарыхда алай кѐп заман тойююдо, - деп башлайды сѐзюн Нур-Магомед. - Адамга уа ѐмюрдю жарымындан аспамды. Иш жылларында тойююдо, аланы къалай жашап ѐтюргенгенди, халкъны, элнге-жернге не бла жарарганында. Мен да болумуа, билимге кере жамауатыма күүлүк этип келеме. Алай этерге мадарым болганын кесиме насышка да санайма.

Тозон айтам, администрация къуллукчу болуурга деп ѐмюре да талпынмакълыгым болмаганды. Биринчи алгъан баш билимге кере, сайбийли оукътан бла къалай, илму күүлүкчу да болуурга керек эдим. Илму бла кереш башлаптан эдим да, философия илмуланы кандидаты болдум. Усталыкъ иш а бир жанында калды.

Жашау манга башха жолну сайтадырды - халкъны жашауу бла жашаргъа. Миллетте керекли ишден ѐмюре да арта турмызганы. «Жамауат» обществов член, демократ «Жамауат»

обществово сопредседатели болганма. Бу эмда СССР-ни репрессиялга тошуган халкъларыны конференцияны бѐлномо да Къызыл Курган эли администрациясыны мекхимада жарытгандыла десем, жагълалыкъ тойюле. Нас десиш оу жылпда ол «Жамауат» обществово адамы. Жыйлыргъа башха жер жокъ эди.

Бу затланы сагъынтганын аны ючюндю башында айтышымма, мен бу ишге айтап күүлүкчу болуп тошугенме. Мени жамауат ише келтиргенде. Болсада жашау-тиштүү ишлерини къоймагъанма. Къаруумдан келгени эди эмида жамауат керекли ише бла кереш ма бѐгюнгге дерди жетдим. Тужъан жеримде, ахшы адамлары арасында жашама. Бюгонюкде бир хатабыз жокъду. Башха элде бизден юлгю алырга болганыбыз.

Къызыл Курган эл Гиче Къарачай районда хар затты да тал къурагъан эди. Сен къытайлуу, билим-

Ахыры 2-чи беттеди.

Жангълыкъыла

Алгышлуу Ветеранланы мурагъа толганды

Нальчик шахарны жер-жерли самоуправленясыны Советини председатели Игорь Муравѐв, администрациясыны башчысы Залимгер Хагасов, аны орунбасары Галина Портова, шахар Советини депутаты Виктор Керимов ветеранланы Къабарты-Малкъарга «Аскер махтаулуучу шахары» деген сайлы ат аталганын бля алгъышагъандыла. «Бу бек улуу ишди. Аны магълансылы бля бара-барганын заманда бекден-бек анылай барлыкъбыз. Неге дегенде Совет Союз чыгарылганы бла жигит шахарла башха-башха къараллагъа тошуп къалгандыла. Аланы хар бирини да тарыхы энди энчици. Россияны жагы тарыхында уа Аскер махтаулуучу шахары деген ат къырал халкъбызын фашизмни хорлагъланы, аны келтирген адамлага къалый ниет тутканын кѐргѐтеди», - дегенди Залимгер Хагасов.

Ветеранланы шахар советини председатели Абдуллананы Мустафа уа Нальчикке ол ат аталмай къыямалыгъына ветеранла барысы да ийнанганын тергетди. «Мурагъыбыз толганды. Хорламы 65-жылдыгын байрамлауу ала-нда толганы уа бюгонда къуанганды», - дегенди ол.

Ветеран журналист эмда эста Иван Полищук. «Нальчиккеге шахарлары бла ехтемленирге энцта да бир сытау чыкъганды, ол бу сайлы аны жюргетгенин халарын не къадар кенг жаргъа керекки. Шахарга кирген жерде банерле салынса да боллукъду», - деп белгилегенди.

Галина Портова билдиргенге кере, бу къууанчы ишге аталганы байрамны аны хазирде. Художникле баннерлени эскилерин ишлей турадыла, жаглы аяллар салынырыкъда, школада жигитлики дерслери бардырылгандыла. Виктор Керимов ветеранлага саугъага видеокamera бергенди: «Хорламы байрамны такыйкъылары эсигизде къалыр ючюн», - деп.

Лидия ДЗАМИХОВА.
Нальчик шахарны жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

ЖКХ Отуз жети юй тапанганды

Кѐп фатарлы юйлеге ремонт этюу программа жашауда бардырылганы Май районда жашау журтланы илерини 37 товаршествалары къурагъандыла. Майскы шахарны администрациясыны башчысыны заместители П.В.Подрезов айтыханы кере, аны хайрындан эки жылны ичинде онжети кѐп фатарлы юйге тынгылы ремонт этилгенди. Быйыл да омын юйде жашау ала залкыла бергенди. Аланы барысына да комиссия шѐндюно законодательствого тийишлиликде къараркъыды.

Программаны жашауда бардырыуда бир къауум чырмаула да бардыла. Захонга кере, ремонт хиле жашагъан адамла да къатышыргъа керекди. Таммаланырыкъ ишлерге керек ахчадан ала беш процент тѐгерге борлурула. Алай бир-бирле, тынгылы ремонт этилгенине ийнанмай, ахча бериге унамайдыла.

Бизни корр.

Шоҳомтло ФИДЕ-ни Гран-прии ючюн эриширилкени сакъланды Нальчик

Къабарты-Малкъар ючюнчю кере дуния шахматланы арасы боллукъду. 25-чи апрельден 7-чи майга эрде Нальчикде тишурланы араларында ФИДЕ-ни Гран-прии бардырылганды.

Бу жол бизге тогуз къырладан онеки бек кочло шахматчы тишурлауа келдиликде - Индиядан Хамли Конеру, Къытайдан Хоу Фидань бла Жао Кэо, Гюргенден Нана Дагнвидзе, Швециядан Пиа Крамлинг, Катардан Жу Чѐн, Эрменден Илина Даниелян бла Лилит Мкртчян, Монголиядан Манготулу Бхатъян, Тюркдан Юлдаз Бетул. Россияны намысын даражалы эришуде Татьяна Косицкева бла Байра Кованова къорууларкъдыла.

Турнирде шах арбитр - Сава Стоявлевич (Сербия), Александр Абшюнов (Элиста) - аны болушукчулары, белгили гюргюлю шахматчы Нана Александрия - техник жаны бла советник, апелляция комиссияны председатели - Лакдар Мазуэ (Германия) боллукъдула. Пресс-атташени борчун бълтыр Нальчикде эр кишилен араларында Гран-приде ишлеген Эльдар Мухаметов (Москва) толтурлукуду.

Турнирге къатышырыкъла Къабарты-Малкъарга 25-чи апрельде келдиликде, ол кюн ингирде аланы Гран-приини къууанчы халда ачылуу сакъланды. Шахматчыла 26-чы-30-чу апрельге дери беш раунд бардырылганды. Бир кюн солугъандан сора дагында алты раунд. 7-чи майда омынбирини раундан сора турнир къууанчы халда башырыкъды.

Ары дери уа белгили шахматчылыны юсеринден газетни бетлерине халат билдире турлукъбуз.

ОСМАНЛАНЫ Айшаат.

Бир жылга - 100 минг автомашина

Россияны кыбыла регионунд эми өнүгүү автомобиль компаниялары бирине саналган «Волвоус» производствоюочун таукеп бдорон барды. Ма энта ол жерги моделени чыгарып баштаганды.

Жаңгы автомобиль аты «GELY» (Джели) депди. Анга алы Кытайда эм улуу автомобиль компаниялары бирине аты бла аталганды. Аны президенти Ян Цзяньни башчылыгы бла Черкеске андан улуу делегация келип, башка сыйты «кынакыла да көшүлүп, буюмда автозаавода жаңгы машинаны презентациясы болганды.

Жаңгы машина дегенлик, завод жаңгы ачан алык производствосун көргөзтө эди ол кюн. Энди ол машиналары жыйында «крупноузловая сборка» деген амалны кенг хайырлана барды. Бюкөлүккө бу зат «Дервейс» буюсуно баш мадарны. Кузуюн сарка иши, буюм, андан кылганын жышы, сора толу диагностика контроль этүү эмда хазыр машинасы сынау - алай барды битүү иш. Кээшкө, конвейерин бир кыймырындан «жалан» кууд киреди да, башкысындан хазыр автомобиль болуп чыгады.

Аны бла кылбай, бек керекти аттарын да завод мында, кесиде, чыгарып башкарыкты. Аны бла байланыш жышы коргусула ишленгенди, европалы, корейли эмда кытайлы партнёрлордн былай технологияны жаратуу оборудовани алынганды. Машинала чыгарынуу юсю бла арада иш жортоуну кечиргенди «Дервейс» буюсатта ты кыргызлы автомобиль компанияны талай бла келтирдик ишледи.

Бюкөлүккө уу адрепрентини производствоюочун көбөйтөн, башында айтанчыбызча, былай жаңгы затла ачылганды: «Джели» машиналары кууларына сарка этен иш, «Лифан» машиналары да 4 торло куурун «Филиппин» деген бир өз, буюму (роботизированный) комплекси да барды. Аны бир жылга 107 минг куурун бопргыз кыруурундан келдики. Сарка этендичи ыда у эки смен бла ишлесе,

бир жылга 20 минг «Джели», 50 минг да «Лифан» кууларны жазырылышында.

Презентацияга жыйылганына, ак халатпа, чурук кылапа да кийип, жаңгы шекелге кырап чыккы,

Автозаавода жаңгы машинаны презентациясыны кезиунде кызыл лентаны кесип.

дык. Адамланы, роботтаны да кызылданганларын көрүп, ол буюсатта айтылган санла, оюмла жашауда бардырылырча болум мында бюгон окуна кыруулганына тошкордук. Кууучуны жыйылында чыгып сөлөнгөнө көп ашы сөз айтыла ол кюн.

Кы-ЧР-ни Президенти Эбзеланы Борис, бу заводду ачылганы бизни республиканы социално-экономика болуму айытыууга бек улуу магынасы болганына кынакылары эсперин беле, былай айтаңды.

Бу сагыатта «кризис» деген өзб жырты орайдыны кыошканыча зат болуп кылганды, керекли керектис жерде да аны айтып туралды. Көтлө ишлей билмегенлерин, эричкелерин, сансызлыклары кризисден көрдөдиле. Былай болууда кыраыдалга Деревле, програмалары кыраыдалга торлолундип, кыраыдалга, республикага, кеси халкыларына да хайрышы ишке мажардыла. Ала этен зат, ийаныгыз, бюгонюк экономика оюму юлоскоодо. Бу жаңгы производствону кыруулг-

аны заводну кесини, «Меркурий» бирси предпритияларына да узун жолларында этген улуу атламы.

Бу завод Кырачай-Черкес компотвиди. Техника промышлен-

барды. Бюгонюккө «Дервейс» толу кышы бла ишленген автомоту кышы болуу баштаганды. Жылга буюсатта болуп 25 минг машина чыгады. Узона иепери, анда ишленген астап айтанганга

Автозаавода жаңгы машинаны презентациясыны кезиунде кызыл лентаны кесип.

көре, прокт бл беплингенн кючун топусу бла аласа, жылга 100 минг автомобиль чыгарылырды. Кесиде да 4 мин адам ишлерки, республиканы бюджетне 4 миллиард сом калог төлөржиди. Ол даражата завод 2012 жылда жетере айтады.

Быйлыны ичинде энта талай жаңгы из ачылганды, башка модельде бла бирге көп турмай «НАИМА» («Хайма») деген машинаны жыйып башкарыкыла. Билген адамла ол «Мада 3» автомашинаны эгиз кыраындашыды дейди.

Буюсатта чыгарыган автомашиналарын - «Дервейс» - Россияны шахарларына, Белоруссияга, Кыргызстанга да ашырады. Жер-жерде аны 52 диллер арасы барды... Презентация болган кюн конвейерден жаңгы чыккыан биринчи «Джели» машина, лента кесилгенди, жел эте, алгы силкини кетди, «Чархын алына бурлуун» - деп, жыйылганыла ызындан алгышы эйдип айтады.

ЭЗДЕНПЛАНЫ Якуб

Кыйналып табылган хурмет

Ахыры. Алы 1-чи беттеди.

Дагында «Кырачай-Малкыраны белгили адамлары» деген серияда Кудуд уулу юсюндөн энчи кытап чыкканында да бирденгиди ол.

Ол ингирде, сахнага чыгып, Мухтар суугаарга, алгышыларга да сыйгелне бек көп эдиле. Аны себепти бу байрам төрт сагышта жуук барганды. Агышлагылыны санында КМР-ни Информатика коммуникацияла, жамауат биригулени эмда жаш төпюно ишлери жагы бла министрини орунбасары Гартукскыны Жамболот, «Минг» Тау-журналы баш редактору эм Пар-

ция бла сахнага чыгып, алгышы, саугасы бла да Кудуд уулу келюн көтөргөндү. Эпбур район администрациясыны башчысы орунбасары Афшаркыялыны Франса, делегациясы бла бирге чыгып, сыйлы борчун тынгылы эткенди. Кудуд уулу тууган эли Янкой да көтөргөндү.

Гиче Кырачай району «Минг Тау» ансамблине Мухтар тогузу төпсөү салганды. Аладан бирин аламат уза төпсөгөндү ол коллектив. Кырачай республикадан келген делегацияга КМР-ни Алийаны Умарны атын жорюктөн барыны орунбасары Гартукскыны Жамболот, «Минг» Тау-журналы баш редактору эм Пар-

Жабеланы Лидия «Алтын жазырып» сауганы бериге хазырылган кези.

Атайылары Назил уула жер-жердеден келген телеграммаларыны окуганды. Бек биринчи Кудуд уулу РФ-ни Президенти кенгешчиси Мурат Эзиков (Ингушу алгыныгы президенти) алгышылаганды. Андан сора Назил Анкараны культура-тинтуу институтунан, Кыргызстандан, Кыргызстандан эм башка жер-жердеден келген кызыгылыны окуганды.

Ахырында уа сахнага айтырлык жашыбы Кудуд уулу Мухтарга чынты болушук этип турганыны кыуум чакырылганды: Кырачаланы Халимат, Курдаланы Узейир, Кайталаны Исмаиль эм Атайылары Алий. Алы да саулагыларды бу ингирде. Ол сыйлы жумушу уа «ЭРТУ» культура арнаы кыраылапдан бир пот белгиланы Мурали тамамлаганды.

Кудуд уулу Мухтарны келенилерди, сахнага чыгып, бу аптам байрамны кыруурун аны тыйшылык бергенери ючюн ырышкыларын билдиргенди. Алай бла Мухтарны фахмуунду билгелуу чынты халкы байрамыга айланган эди. Жыр, алгышы, төпсөү да көп эди. Мухтарны өлмөсү иши, миллет өткөмлийге - «Балкарияны биринчи төпсөү кыуууму да келген эди уу-узасты алгышыларды.

«Балкария» төпсөүди.

бармагына кийдиргенди. Алгышылагылыны санында Москвадан келген конканыла да белгилерди - эгелче Атайылы Назилни бла Жамиланы. Биринчи ингирни уста бардыра эди. Экинчи уа, ара шахара - Беш Тау Эл» деген жаш төптө организацияны башчысы, каратеден дуняны чемпиону, ариултуу бла көб кыаматкан, алгышы, жырты да бирча хунери болганын кыраып отгөндү. Сыймеклини, азатлыкчы, биригулени жырды эди ол айтан, андан эди кызыуу кыраыны таушуу узакыга созулганы.

БИТТИРЛАНЫ Аминат.

ламентни депутаты Додулары Аскер бла СГ-Аны ректору академик Атайылары Алий, КМР-ни культура министрини орунбасары Кырачаланы Аминат, КМР-ни Пенсиячылары союзуна таматасы Черкеланы Георгии, КМР-ни Жазуучулары союзуна эм Журналистерини союзуна председателини орунбасарлары Бегиланы Абдуллах бла Шауаланы Разият эм эти башкала бар азыле.

Райондан келген делегацияны да белгилеге тийишиди. Ол жаны бла Черек район бу жол айрымды эди. Аны башчысы Термижананы Махти, улуу делегация алиimleri, депутатлары, спортсменери, художниклери да болгандыла.

Художник Журтубайлы Хасан а, алгышыладан сора, аламат сауганы бергенди Кудуд уулу - азатлыкка чырып барган атын барыны орунбасары Таусолтан уулу Мухтарга КМР-ни Парламентини Сыйлы грамота бергенин айтаңды. зап а горюдети кызыуу кыраыдан аны бла конканылагы ыраызылган билдире.

Кудуд уулу Мухтарга этген саугасы бла белгили ювелир Габоланы Мукабий да айырмалы эди. Атын барсны белгиси бла ишленген аны жоюкюно ол Мухтарны

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАРНЫ АЛТЫН ЖУЛДУЗЛАРЫ

Къоркъа билмеген лётчик-истребитель

Биринчи фашист самолётун лётчик-истребитель Ахмед-Хан Канкошев 1943 жылда марг-да Кыоанын көгөндө агызылды. Ол конюнде анда гитлерчи бла кыты хауа сармешке бара эдиле. Немелди авиацияны көкөдө бийлик этую, белгилеси-ча, анда бошалганды.

Ахмед-Хан кеси да сөлөнгөн эди. Орта болуу, чырайты къабартыны баттыргызы бергенде ошол фронтта туру эди.

Трибунда да салып, аслам адам сөлөдө. Мени эсимде уа жалаңда пединститутну преподаватели профессор Гурьянову сөлөшюу кылганды. Трибунда Канкошевин жанаңда сөлөтүп, битую жыйылганыны аузуна каратып сөлөнгөн эди ол. «Фашист Германияны ууатылыгы жыкыдуу. Билгэй житилтери болганын кыраыды кызыл кыуулам. Мен - къабартыны, Гурьбону бла Калугин - орусула, украинны Шивенко да бир бирибиниз тууган кыраындашчала тутубагы, фашисттени бирча ууатыбагы... Канкошев фронтта бир жыл болганды. Ол заманын ичинде гитлерчилег көп халеклик салганды. Алаңы жау аскерлерин кыраындагы, техникаларын ууатыңды, самолёттарын койдоргөндү.

Аскер борчун толтурууга ыра-данд алгыз 42-чи гвардиячы истребитель авиацияда кыасха митинг болганды. Анда бизни жерлешибиз Канкошев да сөлөнгөн. «Фашист ууучуучула бизни кынакы жауларыбыздыла, - дегени эди.

Бу көрөтөвө мен атаңдан писеме алгандым. Фашистте мени кыраындашымы, эгелчери ми да ёлгөрөгөлери юсюндөн жазады ол. Алаңы къолларындан митле бла совет адырла агырадыле. Мен, жорегим ургун кан-дарда, фашисттеге дерт жетидири кореширимке. Кыаиде да, не заманда да, жауны ызындан болуп, аны жок эттичи конюргыкты.

Антаны кертичилигин Ахмед-Хан хауа сармешкеге кыатышкан биринчи конюнде окуна көрпөгөтү баттыргызы, учарга уста-лыгы, өз жанына къоркуму тоштор кыраыны болушукыга жетерге жазыгылы бла. Кызык ючюноку жылда 22-чи марда жау аскерлерини хауандан къорууларга жети истребитель учканды. Пенчый (командир), Канкошев, Цветков, Гусак, Коновалов, Чистов эм Белуосов. Көкде терт аскарылган болушукыга да сөлөнгөн. Немелдикле болушукыга дагында сөзгиз «мессорингит» келгенди.

Сармеш 25 самолётун барганды. Аларды, фашист самолётла гвардия болганыларына да кырамай, урушка таукеп киргендиче эм хорлал чыккандыла. Пенчый, Канкошев, Цветков эм Гусак бирер самолётну агызыгандыла. Гвардияны лейтенанты Канкошев жаңгы кеси төрт «мессер» бла ууру этгенди.

Көп житилги ишлери бла белгилу болганы Ахмед-Хан авиацияло. «Бир жыл, кезуиуу болуудан кытайп келе, бизни буулгандан «Як» самолётубууну ызындан болгун ол фашист истребительи күрөндү. Ол ошол окуна, «Як» истребительи келгенде ол совет аскерле болган жерде конюнуу ашырганды. «Мессерлерден» бирин жандырганды, экиси кыачандыла. Алай бла Канкошев лейтенант Кулагини өлмөкдөн кыраып алганды. Бу сөздө Ахмед-Хан суугаарла кыагытында айтылдыла.

Авиациялоку командири подполковник Габарцев Канкошевин юсюндөн былай жазаганды: «Тау-келгили болганын, къоркъа билмеген лётчик-истребительы. Пилоти-рованыны техникасын бек ити биледи эм фашист кызууула бла корюше уа кыраындагы.

Хауа сармешкеде баттырды, алай оюмуз, тергеуюс кесин отка атмады. Хауа сармешкеде көрпөгөтө кишилти, житилги, кеси энчи сөгиз фашист самолётуну, нөгөрери бла бирге да жети самолётну агызыңды. Бизни жау аскерлерини гитлери къобарды-роткыдан кыаты къорууларга ючюн гвардияны лейтенанты Канкошевин Совет Союзу Жигити деген ата кыргөтөүңдү.

Ол 1943 жылы жайында эди. Экинчи сентябрда уа СССР-ни Баш Советини Президиумуну Указы бла Ахмед-Хан Канкошевге эм аны юч нөгөрине - Иван Гурьбону, Фёдор Калугинге эм Григорий Павловова Совет Союзу Жигити деген ат аталганды.

Андан сора көп бармай Ахмед-Хан тууган республиканын отуусукагы келгенди. Бир апылери бла тобошеңди, предпритияла, организацияла, оюку юйле, колхозла да бла совхозла болганды. Жерлерини заманларын кызылганды, колхозлорн аймай, кыаты ишлеп, фронтта болушуга чакырганды. Ала да кишилги эн житилги бла Кырабай-Малкыраны намысын көтөргөни ючюн анга жоректендирисот эткендикти көп алгышы сөлө айтаңдыла. Жаңгы житилги ишлери бла жерлерини кыуандырып, койоне сау-сапалат кыагырты тилегенди.

Житини намысына Нальчикте пединституту кыатында көп адам кыагышкан улуу митинг болганын мен унутпаганым. Алайда,

«Биз, - деген эди Канкошев, - гитлерчи самолётла аслам болгандырындан бир заманда да къоркъа билмеген лётчик-истребитель кыраы киребиз. Патрик сезимлик, Тууган жерти оймекликлик, халкыбыз ючюн өткөмлийлик бизге юч-кырачы бердиле. Битую халкыбызга тенг эричлик берген къыраыда жашагырмыз кыуулам. Мен - къабартыны, Гурьбону бла Калугин - орусула, украинны Шивенко да бир бирибиниз тууган кыраындашчала тутубагы, фашисттени бирча ууатыбагы... Канкошев фронтта бир жыл болганды. Ол заманын ичинде гитлерчилег көп халеклик салганды. Алаңы жау аскерлерин кыраындагы, техникаларын ууатыңды, самолёттарын койдоргөндү.

Авиациялоку командири 25 полку штабыны начальнигы 1942 жылдан справаңдан: «1942 жылда 12-чи декабрден 1943 жылда 28-чи декабрьге дерт кезуиде Канкошев фронтта бир айрык бла көкө 174 керге көтөрпюлдү. Хауа сармешкеде кеси энчи 12 самолётун, нөгөрери бла бирге да 13 самолётну агызыганды. Душманын 15 авиаторун кыраып, 14 авиаторун санын жок этгенди, юсюндө аскерлери бла бир баржаны батдырганды. Душманын аэродромун да, бир самолётну койдоргөндү, юч самолётну ууамазга эткенди. 1943 жылдын декабрден Керчь богазыны башында Канкошевин истребители немелди эрит топланы ючюл отларыны арасына тошгөндү. Кыанатлары кызылганды лянчин ол конден аркандына көкге көтөрпюлмегенди.

КЪАБЛАЙЛАНЫ Алий.

«Элибиз башха элеме ушамайды»

Ахыры. Алы 1-чи беттеди.

Элибизде, газ, суу, болончика, поликшилка, сабий сад, музыка, спорт шолларыбыз, библиотекабыз, музейибиз, почтабыз, дегенде башка затла бардыла. Качырап тургандарыбыз чыккырал кесек заманын ичине чачылды. Билыр 44 фатарлы юйюне башын жаңындан кынакыл бла жап-жаңында бир да улуу къорачан этилгенди. Башхама айтам, ол жерге КМР-ни ЖКХ-ны игилендирип, жаңгыртуу, поленидирип программасыны 25 проценти.

Ол юйде 168 юйдеги (700 адам) жашаны. Ол сан элде жашагыр-жашаны беш этил бириди. Быйыл да башка юйлерибизге ремонт этер мурастыла.

«Бал чучурла» турбазаны юсюндөн капары болмаганы болмаз. Бери солурга бек көп жер-жердеден келгенде адимла. Турбаза болгондо Кызыл Кудуду-ган элини юсю бла өтөргө керек.

Аны сагыынганым, башында айтаң көп атажы юйюне башын жайга турганын заманыбызда, КМР-ни Президенти Эбзеланы Борисге тобогөнмөндө, ол: «Кызыл Курган элини юсю бла «Кызыл чучурла» турбазыга кыруу бизни республиканы адимлары ууура блууу Россияны игилендире жорюйдө. Ол себелден бу элини хар хаты да тап жарашып турууга керекди. Эл бизни республиканы бөтөди. Кызыл курш да, эли айбат эт. Бизден башка башка жерге болса, болушубуз» - деген эди.

Халар айтанханыга көре, сен эли администратциясыны башчы болуп 1990 жылдан бер ишлей баштаганым. Ол жерилде СССР-ни Президентини эки айындан бер 20 жыл өтдө. Сен акын этгенди, ол заманадамы, огөсө буюсаттамы игиди халкыбызга?

СССР квалый чачылганын биз ючюн унутпай туралы. Сагыш эткен, халкы өмүрдө тарыхда болмаганын, тобогөмөн бек торло болумга ты тошуп кылганын эди. Жайырманчы өмүрдө битую дуняны кылатыртып тургандарыбыз чыккырал кесек заманын ичине чачылды. Билыр 44 фатарлы юйюне башын жаңындан кынакыл бла жап-жаңында бир да улуу къорачан этилгенди. Башхама айтам, ол жерге КМР-ни ЖКХ-ны игилендирип, жаңгыртуу, поленидирип программасыны 25 проценти.

Ол юйде 168 юйдеги (700 адам) жашаны. Ол сан элде жашагыр-жашаны беш этил бириди. Быйыл да башка юйлерибизге ремонт этер мурастыла.

«Бал чучурла» турбазаны юсюндөн капары болмаганы болмаз. Бери солурга бек көп жер-жердеден келгенде адимла. Турбаза болгондо Кызыл Кудуду-ган элини юсю бла өтөргө керек.

Аны сагыынганым, башында айтаң көп атажы юйюне башын жайга турганын заманыбызда, КМР-ни Президенти Эбзеланы Борисге тобогөнмөндө, ол: «Кызыл Курган элини юсю бла «Кызыл чучурла» турбазыга кыруу бизни республиканы адимлары ууура блууу Россияны игилендире жорюйдө. Ол себелден бу элини хар хаты да тап жарашып турууга керекди. Эл бизни республиканы бөтөди. Кызыл курш да, эли айбат эт. Бизден башка башка жерге болса, болушубуз» - деген эди.

Халар айтанханыга көре, сен эли администратциясыны башчы болуп 1990 жылдан бер ишлей баштаганым. Ол жерилде СССР-ни Президентини эки айындан бер 20 жыл өтдө. Сен акын этгенди, ол заманадамы, огөсө буюсаттамы игиди халкыбызга?

«СССР квалый чачылганын биз ючюн унутпай туралы. Сагыш эткен, халкы өмүрдө тарыхда болмаганын, тобогөмөн бек торло болумга ты тошуп кылганын эди. Жайырманчы өмүрдө битую дуняны кылатыртып тургандарыбыз чыккырал кесек заманын ичине чачылды. Билыр 44 фатарлы юйюне башын жаңындан кынакыл бла жап-жаңында бир да улуу къорачан этилгенди. Башхама айтам, ол жерге КМР-ни ЖКХ-ны игилендирип, жаңгыртуу, поленидирип программасыны 25 проценти.

Ол юйде 168 юйдеги (700 адам) жашаны. Ол сан элде жашагыр-жашаны беш этил бириди. Быйыл да башка юйлерибизге ремонт этер мурастыла.

«Бал чучурла» турбазаны юсюндөн капары болмаганы болмаз. Бери солурга бек көп жер-жердеден келгенде адимла. Турбаза болгондо Кызыл Кудуду-ган элини юсю бла өтөргө керек.

Аны сагыынганым, башында айтаң көп атажы юйюне башын жайга турганын заманыбызда, КМР-ни Президенти Эбзеланы Борисге тобогөнмөндө, ол: «Кызыл Курган элини юсю бла «Кызыл чучурла» турбазыга кыруу бизни республиканы адимлары ууура блууу Россияны игилендире жорюйдө. Ол себелден бу элини хар хаты да тап жарашып турууга керекди. Эл бизни республиканы бөтөди. Кызыл курш да, эли айбат эт. Бизден башка башка жерге болса, болушубуз» - деген эди.

Халар айтанханыга көре, сен эли администратциясыны башчы болуп 1990 жылдан бер ишлей баштаганым. Ол жерилде СССР-ни Президентини эки айындан бер 20 жыл өтдө. Сен акын этгенди, ол заманадамы, огөсө буюсаттамы игиди халкыбызга?

«СССР квалый чачылганын биз ючюн унутпай туралы. Сагыш эткен, халкы өмүрдө тарыхда болмаганын, тобогөмөн бек торло болумга ты тошуп кылганын эди. Жайырманчы өмүрдө битую дуняны кылатыртып тургандарыбыз чыккырал кесек заманын ичине чачылды. Билыр 44 фатарлы юйюне башын жаңындан кынакыл бла жап-жаңында бир да улуу къорачан этилгенди. Башхама айтам, ол жерге КМР-ни ЖКХ-ны игилендирип, жаңгыртуу, поленидирип программасыны 25 проценти.

Эски сурат

Бир юйорню кьадары

Суратдагылары барысы да бир юйорнедир. Опуругу турган эр киши Жабаланы Леквады. Аны жанындагы тиширүү кой бийеси Шауаланы Налдоздо. Була алгын Холмада Жабаланы элдеринде жашагандыкта. Арта ула Ак-Сууга көчкөндиле.

Колхоза кыралып тебегенде, Пеука, битүү малын ары өйдүрү, ара молго ише киргенди. Көчкөнчүлүккө замандыңа Кыргызстанда, Кыра-Сууда өлгөндү. Налдоза а, Азияны кыймылдарын да сыңап, элине кыймыл келип, жетимшиңи жылда Ак-Сууда ауушканды.

Экинчи тизгинде ол жанында союлуп турган тиширүү малы кызылары Жакышуду, ол көчкөнчүлүккө сыңаганды. Андан

кыйтхандан сора юйорю бля Ак-Сууда жашап турганды. Кээуун жыл мындан алда ауушканды.

Жакышуну онг жанындагы жашчыны аны кырандышы Асчарды. Ол юйде бек гитче эди. Нальчикде Ленинни окушу шааркында билим алганды. 1939 жылда аскерге чакырылганды. Фин урушка кытылганды. Андан сау-саламат кыйтханды. Эз тилибизде чыккыан «Социалист Къабарты-Малкзар» газетде ишлеп турганды. Улуу Ата Журт уруш башлангын биринчи конлде окуна кеси ырызгылганды. Була сау-саламат кыйтханды. Эз тилибизде чыккыан «Социалист Къабарты-Малкзар» газетде ишлеп турганды. 1943 жылда Воронеж областына Алексеевка шахарында сермежде өлгөндү.

Ортадагы жашчыга а Амхаты. Ол да Нальчикде Ленинни окушу шааркында билим алганды. Къабарты-Малкзарда кыралгын 115-чи атлы аскерни санында урушка киргенди. Урушдан сау-саламат кыйтханды Юй бийеси Созайланы Машау бля беш сабий бдорорнеде, 1990 жылда ауушканды. Ол Ак-Сууда асыралганды.

Онг жанында кыйырдагы жаш а Чапайды. Нальчикде окуганды. Тамата кырандышы Ибрагим, ол да Ата Журт урушун алында жылда арууп өлгөндү.

Бу юйорню халары алайды. Сурат 1927 жылда Нальчикде алынган. Газетде биринчи кере басмалганды.

ОСМАНЛАНЫ Хайса.

СЕЙРИК ШАРТ

Москвaгa гыпы айран кылай тышгенди?

Ара газетлени беттерин аудару келип, бир сейрик материалгагы тобегеними юсюнден жазама. Ала ны юсюнден миллетте халар берип, алимийчи Шаманланы Ибрагимге эчки бдорорюкю, ырызгылыгымы бидиреге ооооме.

1969 жылда «Труд» газетини беттерини биринде «Пшено Магомте» ден А. Кишкинин материалы барды. Анда ол Москвага гыпы айран кылай тышгени юсюнден жазады.

Ол айтырча кере, 1908 жыны жазында врачланы бируссей обществоуну келечилери белгилеи саудогерни, сют заводлары болган Н. Бландовах: «Москвада жашаган аймамат сыйып атып, ке-Фир-гыпы айран эт», - деп тилгенди. Бландоуну Нарсандан узак болмай билакка сыккыан бир талы заводу болганды. Ары ол, гыпы айранны кыруугу(ырыдуу) табыт кел деп, ара шаарда орналган заводдун Ирина Тихоновна Сахарованы жибергенди.

Нарсанда заводданы управляйыши Васильев Иринуна Корунка кышуну ише байчороланы Бекмурза айранды тыртып, омуу айранны уругууну бек балганы керегенди. Тышындан келгендеден ары ула жашыры турганды. Аруу тиширүү а, мадар этип, аны алап уругу бля коошка кынакыга барганды.

Таулу адетчеда, Бекмурза коо-накларыны уру тобегениди. Алагы кырманлык этип, сөлөрин жерге тышкормой, тилектерин кылат этгенди. Алай а ол алына ашыргын заманда, көп сауыгала

Шаманланы Ибрагим бля «Останкино» деген сют биригуню лабораториясыны инженер-технологу А. Кишкин. Москва ш. 1973 жыл.

этип, гыпы айранны бериге «унут-ханды».

Ирина Сахарова Нарсангага кыйтханды а, башкылары бля беттерин жазып, талып жигит жаш кызыны «кычырганы» кетгенди. Бир талы замандан, Сахарова эс жыйганында, аруу жасалган отууда турганын анылаганды. Кесинде Ирина Байчоролда кызырга ырызаклык бермегенди. Бир ныча кундөн Нарсанда Бекмурзага тышындан келген адамны уруганса деп, оод да этгенди. Судья, бул эки адамны арасында ишин терен-

нге ийме мадар излеп: «Бекмурзаны терсиги биле, ол ашкы уругу бля этгенди. Кемизги аны», - деп, Ирина Сахаровадан келтилик тилегенди. Тиширүү бля: «Бекмурза 10 фунт гыпы айранны кыруугун берсе, көрөмө», - дегенди.

Эки жаны да ол онууда токтаганды. Бекмурза эчкини кюн Ириняга 10 фунт келген гыпы кыруук бля бирге бол кызынында да ийгенди. «Ма алай бля 1908 жылда гыпы айран Кавказдан Москвага көчкөндү. Аны биринчи Боткин аты болында тинтип, сауыгала уругу мугансы болганын чертип, ара шахарны токендерине сатып башлаганды», - деп жазады автор.

Ок жылдан а, А. Кишкинн энтта бир статьясы басмалганды. Анда ол Шаманланы Ибрагимге уру буюсо-

руу этип, статьясында былай айтады: «Алтын «Труд» чыккыан «Пшено Магомте» деген материалда Бекмурзаны тукумун белгилемеген эдим. Нек десег Ирина Тихоновна Сахарова аны кеси да билмей эди. Андан сора да, Бекмурза теер кинды. деп жазады эди. Ол себеден материалда кыроотюгөн шартланы жагындан тинтирге иш чыккыды.

Аны башкылык этген кыраачай этнограф Шаманланы Ибрагим болганды. Ол, ити кезек заманы тинтирге бардыр. Корунка кышуну ишени тукумун Байчоролдан болганын эмда Бекмурза да оостини угуй, кыраачайлы болганын ачыклаганды. Нарсанда Бююноклде да аны жашы бля кызы жашаганды. Бу затта ачыклагандан сора да, Шаманланы Ибрагим, Бекмурзаны 1930 жылланы алында алдыргын суратын табып, Ирина Тихоновна Сахаровга кыроотюгенди. Ол а, угулу да кызын аны, аны «кычырганын» таулуу тынганды.

Аны себегин мен ачык жорекден Шаманланы Ибрагимге эмда анга болушкан адамгага «Пшено Магомте» деген статьяда жетишкенде колбондо аны оогузганды. кертти көлөм бля кыуандым. Белгилеи алимийчи, халкка арылы току академияни академиги, профессор Шаманланы Ибрагимни бу этени ишине угуу ырызга болуп.

Бизни халкыбызны ахшы аты былай кертти алимге бля сакталганды, бал болды. Былайда Шаманулу кучю бля милетибизни эчки байлыгы ачыклаганды. Анга саулык-эсоеник, узак өмюр тежгейме.

СЕМЕНЛАНЫ Ахмат, илму кылуугуну.

Көрмөч

Устаны энчи хаты

Алгы-аркыда КЧР-ни ара музейини залында факмулу суратчы Нарсана шахардан Эделданы Хажи-Исхакны жашы Аминни энчи ыстыккысы ачылганды. Ол аны Кыра-де биринчи көрмөчүдү.

Алга КЧР-ини култура министрени заместители Эделданы Альберт, республиканы Художникерини союмузу председатели Магомте Гаджиев, Кырачай-Черкесни халккы поэти Мамчуланы Дина, скульптор Хабиланы Магомте, Нарсанда биресине ишлеген суратчы бля куулукчулу, Кырачай шахарда университеттен алыме эмда республиканы интеллигентисыны колочилери колген эдиле.

Кыуандык жыйынуу музейни бля куулукчу-чусу Залина Джандарова бардыганды. Ол, Эделданы Аминни чыгармачылык ишин юсюнден айта: «Республиканы жамауаты аны ишлерин көрө, милетибизни бышлай адамы болганына кыуангырычына ишкериме. Алым, агурулу, ачык жоректе адамлардык не кыадыр көп болуша. Халкыбызны бышлай аламат суратчысы, ахшы улуны болганына мен бек өткөмөнөм», - дегенди.

Эаден улуу Гитче Кырачай району Кызыл Курган элине тууганды. Кырачай шахарда университетини суратлау-графика факультетин айырмага тауусу, усталдыгы бля ишлеп башлаганды. Талапдан а чындаан суверенир этген «Еден» атлы фабрика кыралп, анга башкылык этеди. Анда 750-ге жуук зат чыгарылды, жасалгын кырачай кийизден башлап саугага бериле. Биринчи миллет энчилигибизни тангалкын скульптуралага дер.

Суратчы кырачай миллетте аталгын музей да кыраганды. Аминни кесини энчи чыгармаларын көрсөтө а, аны бу заттан бертер этеге кыуандан кылай келеди деп сейрисинесе. Бую-

ан жашды. Бу шарт аны хар суратында да көрсөндү. Не ише да хар кимни да энчи хаты болады. Эаден улуу суратларына кыраарсам, ол затта тошкөмө. Аны хар сураты бирер энчи дундыды. Мени ооумга кере, миллет культурабызны бай этгенди ол. Кесини чыгармачылыгынын толусу бля ол биринчи кере кыроотюгенди бизде. Бир зат этгенди, аны халкыга туура этеге сойгөнө барды. Алим а «мен деп» кычычырырга сойгөнелден тыюлдою. Ол шарт аны адептелиги белгилейди.

Халкны адептин-тересин сеп бля белгилеп, айтып саклар онг барды. Суратда миллет ызыны саккалгана тын тыюлдою. Көл суратчыда ол ишан эсленген да эткенди. Эаден улуу ула хар суратында барды ол зат. Кийилерини аруулуктары кимни да сейрсиндирчылды. Алим устига, энчилигин тас этмей ишлерине ийналма.

СЕМЕНЛАНЫ Ахмат, илму кылуугу:

«Алим, кериси бля да, аруу сөлө, бетинден ноор төлгөлгөн адамды. Суратларында да ол ишине ачык таналды. Мындан ары да чыгармачылык иши бля бизни баргыманчык да кыуандырганлар, турсун. Алах анга узак өмюр, кийик саулык берсин!»

Жылыганында барысы да миллет суратлау исуостуону, көрмөч энчилигибизни, тин байлыгыбызны, табигыйатыбызны сойгөнгөле аламат сауга болганын чертип айтырды.

СЕМЕНЛАНЫ Аминат.

ФУТБОЛ

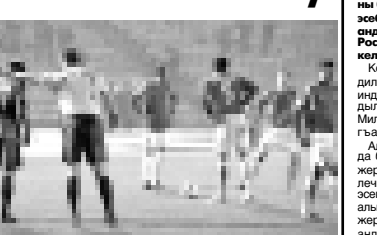
«Спартакны» эм иги оюну

Биринчи юй турда «Спартак-Нальчикге» премьер-лигага энди келген команда бля оюну кыла болушканды. Шабат кюн а ол «Ростов» бля тыюлганды. Бу командадагы бля бек көчкөлдү деп айтырча тыюлдою, босада не кыруусу команда бля да тобешуу кылай болушканды. Алай а ол алына ахырында дер билген кыйынды.

Бююноклде Юрий Красножанны командасы турнир табдында биринчи тизимдеди. Бююноклде бля хорлом болдурсала, москвалы «Спартакны» жетерик эдиле.

Оюн башлангандан алгы жактуу жагыны бир көсок алчылганды. Токусу болганын өсө-белги кыакага перадачка бля ойналган кыйын эди. Аны себегин команда, аны узаккыга ашыруу амалы сайлап, ойнап башлайды. Алай кесинде биринде 4-юч минутда Кандалов жибеген Юрий Сирадзе, тап келширди, «Ростов» кыакак эчкилерине ашырды. Алгын нальчикчи куюн ойнап турган, бююноклде бу кыакалыны голперлери Дени Радич команда сы болушамды. 1-0.

Кыакалы терк гол болганында эс жыйгынычы, арбитр Сухина Окронков Дидюну жактуу куюн аны кыака бля эчкилери таба пеналты белгиледи. Аны уругуа Леандо келеди эм, Радичин алдап, эсепни 2:0 этеди. Бразилиячы Ростовчуланы ахшы мурагын жок этпеди.

Биринчи таймны ахырына кыакалыдан Павленко, спартакчылар тазир майданлары киргенди, аны Кувий жогтанды. Сухина кезуло пеналты белгиледи. Амиушавиланы аны тийшимсича хайырланды. Экинчи таймны да спартакчы тир башлайды. Нальчикчи Малапров, ростовчуланы тазир майданлары киргенди, аны Кувий жогтанды. Сухина кезуло пеналты белгиледи. Амиушавиланы аны тийшимсича хайырланды. Экинчи таймны да спартакчы тир башлайды. Нальчикчи Малапров, ростовчуланы тазир майданлары киргенди, аны Кувий жогтанды. Сухина кезуло пеналты белгиледи. Амиушавиланы аны тийшимсича хайырланды.

Алай 67-чи минутта нальчикчи Дидюн ростовчуланы кыакалы эчкилерине кезуло тону башы бля уруп, Радични кыакак эчкилерине ашырды: 5:2. Кызалган он минутта кыакалы не бек корешкен эселе да, эсепни толорендираматканды.

Оюндан сора пресс-конферендида командаданы баш тренерири тобешуу кылай этгенини юсюнден оюмлары айтырды. Олег Протасову айтканына кере, нальчикчи лени терк гол ургандары аны командасыны ойнау халин толусулуй толорендири.

«Кыруучуларыбыз бек оосол ойнаганды. Ол не бля байталы болганын тинтирге керек болукту» - дегенди «Ростовун» баш тренери.

Юрий Красножана а команда премьер-лигага чыккыганы бу тобешуу аны бек иги оюну болганын черттенди.

Бизни команда бля ойнаганды:

- «Амар» - «Сибирь» - 0:0
- «Азия» - «Алания» - 2:0
- «Томь» - «Спартак» - 2:2
- «Терек» - «Крылья Советов» - 2:0
- «Сатурн» - «Рубин» - 0:0
- «Локомотив» - «Динамо» - 3:2

ТАПАСМАНЫ Аминат.

Волейбол

Кыаты кюрешде

Кыабаты-Малкзары Спорт эм туризм министрестосу республиканы билклерини бля фондурлары спорткюрдорланы эсепке колбондо аны оогузганды. Ага АКР-ини Пенсия фондуу, Рострест службаны эм аты банкны келечилери кытылганды.

Командада эки кыуамга блянонуу эришгенди. Бизинчи кере Рострест бля Москваны индустриальны банкы бек колчоло болганды. Экинчи кыуамда Пенсия фондуу бля Миллет банкы командалары чыккыганды агы.

Ага федералны кырауларын жарым финал да бля кесилген да кыроотюгенди. Биринчи жер ючюн кыаты кюрешде Пенсия фондуу келечилери Миллет банкы команда сыны 15:13 эсеп бля хорлаганды. Москваны индустриальны банкы Рострест службга жер ючюн эришкен эм 2:0 эсеп бля хорлаганды.

Бизни корр.

Спорт тиниче

Команда эсепде экинчиле

1992-1998 жылдада туугун эм оладан кичи жашына бля кыакалы аштырганды «Нальчик» спорт комплекседа стол теннисден Север Кавказ федералны округу биринчилиги бардырланды.

Анга беш регондун жооз бля жетимден оосом спортчу кытылганды. Ачылганы заманда бизни республиканы келечилери аз болганын кыуандырды. Кеси кын салгандары энчи эсепде биринчи жерге Иман Баргулова, Белла Хадонова, Кристина Бородина чыккыганды. Инал Барова эчкин жерге чыккыганыны санындагы. Залим Дюхов, Даяна Губушева эм Фатима Баркова уа юнчючю жерге тийиш болганды.

Кыакалы араларында эки-экеу ойналганды. Кристина Бородина, Мария Данушкына, Диана Топтонова, Диана Хадонова, Милана Баргулова, Даяна Губушева, Лариса Паритова, Фатима Баркова, Дарина Газиева эм Мария Грабова чыккыганды.

Жашланы араларында алай эришуде Залим Дюхов, Азамат Жамбаров, Иман Барова, Иман Жамбиев, Тимур Фарид, Аскер Басов, Андрей Рукавишников, Аскер Окорок, Кабулат Камболов, Жантемир Бекорос хорлаганды. Команда эсепде жашларыбыз кыакалыбыз да эчкин жердеди.

Эришудени куюнчю Север - Кавказ федералны округу стол теннисден федерациялары келечилерини көнөгөшери да болганды. Анда ШКОФУ спортчу бу торлооскоонд жаш жыйымды баш тренерири бля КЧР-ини Спорт эм туризм министрестосу теннисден бля директору Андрей Кийбуулу айырганды.

1992 жылда туугун эм оладан кичи жашына бля кыакалы араларында эки-экеу ойналганды Илени Пенза шахарда 26-чы апрельден 21-майга дер бардырланды. 1998 жылда туугун аны бля ардан кичиле у алай даражалы эришуде 11-майда Нальчикде санырыкыдыла кырауларын.

Бизни корр.

Грек-рим тизушу

Бийик даражада

Бизни республикада биринчи кере 8-11-чи апрельде «Нальчик» спорт комплекседа 1990-1992 жылдада туугуналыны араларында грек-рим туугуларын Россияны биринчилиги бардырылганды. Анга кыатыштырганын 350 спортчу билдиргенди. Даражалы эришуде Кыабаты-Малкзары намысын 14 гөжөф кырууларыкыды.

ганына анга ююрланды араларында Европаны, дуняны биринчилигеринде хорлагыла кыатышырыклары, кыо-накыда ула спортчу бу торлооскоонд Россияны жыйымдыс кормандасын баш тренери дуняны беш кере чемпиону, Олимпиада оюнуна коюшү прэзер Юги Когуашвили, кыралыны ююрланды жыйымдыс командасыны баш тренери Рустем Мамбетов эм башкы сайлы

кыо-накыла келиклерини да шагы-атлык этеди.

Спортчула республикага 8-чи апрельде келикчиди. Ол кюн мандатный комиссия ишлериндик, судьяланы коллегисыны семинары, команданы келечилерини жыйынуу болушканды. Биринчилик кыуанды халда 10-чу апрельде ачылырды.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛЬ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

«Заман» газетини баш редактору АТТАЛАНЫ Жамал

«Кырачай» газетини баш редактору КАКУШЛАНЫ Хусей

ТЕЛЕФОНЫ:
 Редактору прыбаны - 42-63-41 Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 42-76-22. Жуулан секретары - 42-66-85 Секретары - 40-93-62. Корреспонд - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЮМОЛЕВИ:
 Жамауат-поэтика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Култура бөлөм - 42-75-82, 42-62-72. Социальны политика бөлөм - 42-66-76, 42-75-29. Жылкылык эм спорт бөлөм - 47-26-39, 42-66-71. Псыхология эм реклеме бөлөм - 42-37-34. Тизмачы бөлөм - 47-31-28. Спорт адвмчула - 42-75-82, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторы - 47-26-38, 42-39-65.

Редакция авторла бля кыагыт жорютмейди. Кюл жамаалыга рецензия этилмей эм ала артка кыагытларыбызды.

Газетде басылганына материалда айтылган оюмда редакцияны оюму бля келишимге болуктурады. Азыда айтылган хар зат ююну, Россия Федерацияны башкы коюленди Законунда тийишликде, материалды авторлары келесери жууаптуулады.

Редакция авторларады кол кеттиргенди (машилка бля жазылы 5-6 бет) жазылы эмдыди.

Газет Басманы эм адымга информацияны эркинликери кыруугу жаны бля Кыабаты-Малкзар регион инспекцида 1994 жылда 14-июнда регистрация этилгенди.

Регистрация ююмер - 11-00666. Индекс - 51532

Газетини басмагы КЧР-ни Информация коммуникация, жамауат биригитюгени эм жаны блянону компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет 1905 жылда Революция аты республиканы коммунистик федерацияда басылганды. Нальчик шахар.

Ленин аты проспект, 33

Газетини ислерине тапалуру ючюн КЧР-ини почта сувалы федерацияда Управленисы жууаптуулы. Телефонна: 42-06-51, 42-19-97

Газетини роиннагы сатыу ючюн КЧР-ини «Роспечать» акционер обществосу жууаптуу. Телефон: 42-69-34

Номерге графике кере 19 сагыта кюп салында. 21.00 сагытада кюп салындагы

ГАЗЕТИН НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:
 Мокваланы Зукура - дежуруны редактор; Кетениланы Ульфия - жууатуны секретары орунбасары; Мамбулат Шамбиев (чи бей), Зезаланы Феруза (3-юч бет), Акчуланы Феруза (2-чи-4-юч бетле) - корректорла.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5
 Тиражи 3530 экз. Заказ № 937